

מפגש תפילה הומניסטית לקראת ראש השנה תשע"ט

כ"ח אלול תשע"ח

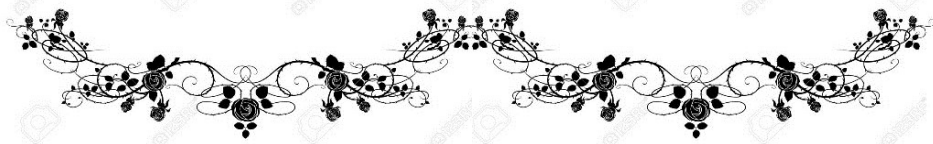
מי האיש החפץ חיים (תהלים לד)

מי האיש החפץ חיים,
אוהב ימים
אוהב ימים לראות טוב.

נצור לשונך מרע
ושפתיך מדבר מירמה
סור מרע, עשה טוב
בקש שלום ורדפהו.

"מת אב ומת אלול" / שמואל הנגיד. המאה ה-10.
מת אב ומת אלול, ומת חכם / גם נאסף תשרי ומת עמם,
באו ימי הקר, והתירוש / אדם הפך לאדום וקולו בכלי דמם הפך לשקט.
לכן, ידידי, סב אלי רעים / כל איש ואיש יעש אשר זמם!
אמרו: חזה עבים בהגשיקם / ושמע שמי מרום בהרעימם
וראה כפור שלג, ברד ולשון מדורה / ירד וזה יעל ויתרומם.
קומה, שתה בכוס ושוב ושתה / בכד, ובליל וגם יומם!

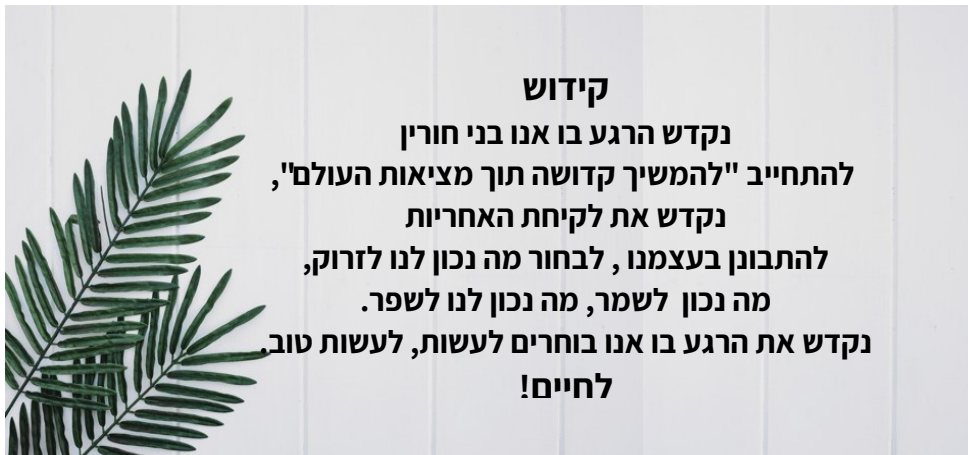
ראש השנה הוא חג המרומם את האדם כריבון וכאחראי על ההתחדשות שלו.

בניגוד למרבית חגי ישראל, ראש השנה אינו חג זיכרון לזכר אירוע היסטורי שהיה.

זהו חג אנושי ואופטימי ופניו אל האדם ותמונת עתידו.

קידוש

נקדש הרגע בו אנו בני חורין
להתחייב "להמשיך קדושה תוך מציאות העולם",
נקדש את לקיחת האחריות
להתבונן בעצמנו, לבחור מה נכון לנו לזרוק,
מה נכון לשמר, מה נכון לנו לשפר.
נקדש את הרגע בו אנו בוחרים לעשות, לעשות טוב,
לחיים!

סתיו יהודי

מילים: אברהם חלפי,
לחן: יוני רכטר

2.9.77.

סמ יחאדי מאת אלה
שאלה גי
הייתי אלוף.
כדי מלמדה ני קליב
הלבנון קטנטנה שאקלה הוצי
לא אמ הבבלים
אני ימך בלאפיה אכנה
שלישית שלי.
אנני יהודיה מן היואה
בבניפרי נאקה
יהאנו אכני סא איון סאם
אנאל אמרנא אנ לילה הידי
מדין ינינין.

שמות יב א- ב: ויאמר ה' אל משה ואֶל אַהֲרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר: הַחֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים
רֵאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה.

משנה, ראש השנה א, א:

אַרְבַּעָה רֵאשֵׁי שָׁנִים הֵם: בְּאֶחָד בְּנִיסָן (רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְמַלְכִים וְלְרֹגְלִים).
בְּאֶחָד בְּאֵלוּל (רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמְרִים: בְּאֶחָד בְּתִשְׂרִי).
בְּאֶחָד בְּתִשְׂרִי רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְשָׁנִים וְלִשְׁמַטִּין וְלִזְכוֹלוֹת, לְנִטְיָעָה וְלִירְקוֹת
בְּאֶחָד בְּשֶׁבֶט (רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָן, כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי. בֵּית הַלֵּל אֹמְרִים: בְּחֻמְשָׁה עָשָׂר בּו).

באחד בתשרי, ראש השנה לשנים, נברא האדם.

בספר בראשית בסיפור הבריאה ראשון נאמר
"ויברא אלוהים את האדם בצלמו,
בצלם אלהים ברא אותו : זָכָר וּנְקֵבָה, בָּרָא אֹתָם (א, כו)

בספר תהלים כתוב על האדם: "ותחסרהו מעט מאלוהים" (ח' ו).

ב"אבות ד'רבי נתן" פרק ל"א טוען רבי נחמיה בתשובה לשאלה כי :
"אדם אחד שקול כנגד כל מעשי בראשית"
(שימו לב: "אדם אחד", אומר רבי נחמיה, ובשום אופן אינו אומר "אדם אחד מישראל").

ספר דברים, פרק ל, יא כי המצוה הזאת, אשר אנכי מצוה היום--לא-נפלאה הוא ממך, ולא רחקה
הוא. יב לא בשמים, הוא: לאמר, מי יעלה-לנו השמימה וינקחה לנו, וישמענו אותה, ונעשנה. יג ולא מעבר
לים, הוא: לאמר, מי יעבר-לנו אל-עבר הים וינקחה לנו, וישמענו אותה, ונעשנה. יד כי-קרוב אליך הדבר,
מאד: בפיה ובלבבה, לעשתו.

"לא בשמים היא", לאמר, שתורה כבר נמסרה בסיני ומאז היא מסורה לשיפוט החכמים בני האדם
הפוסקים בדרך של "אחרי רבים להטות" ולא על פי אות משמים באמצעות בת קול, (אמר רבי ירמיה :
שכבר נתנה תורה מהר סיני, אין אנו משגיחין בבת קול, שכבר כתבת בהר סיני בתורה: "אחרי רבים
להטות", ציטוט מתוך שמות כ"ג, א-ג').

בידינו הכוח להחליט, לבחור. לא בשמיים.

טו ראה נתתי לפניך היום, את-החיים ואת-הטוב, ואת-המוות, ואת-הרע. ... יט העדתי בכם היום,
את-השמים ואת-הארץ--החיים והמוות נתתי לפניך, הברכה והקללה; ובחרת, בחיים.

"רשות לכל אדם נתונה: אם רצה להטות עצמו לדרך טובה ולהיות צדיק הרשות בידו; ואם רצה
להטות עצמו לדרך רעה ולהיות רשע - הרשות רשע. הוא שכתוב בתורה: "הן האדם היה כאחד
ממנו לדעת טוב ורע"(בראשית, ג' 22)". (רמב"ם, משנה תורה).

האדם, האדם הריבון, היודע טוב ורע,
אחראי לחיות את חייו בשלמותם, לעשות טוב לסביבתו.
ראש השנה, ראש החודש, הזמן הזה שבו נפתחים שערים
הוא הזדמנות להתבונן, להתכוון.
בידינו הדבר לעשותו.

אני מאמין שאל טשרניחובסקי

שחקי כי גם ברעות אָמין,
אָמין, כי עוד אִמְצָא לִבִּי,
לִבִּי תִקְוֵתֵי גַם תִּקְוֵתֵי,
יְחוּשׁ אֲשֶׁר, יְבִין כָּאֵב.

אָמִינָה גַם בְּעֵתִיד,
אִם יִרְחַק זֶה הַיּוֹם,
אִךָ בּוֹא יְבוֹא – יִשְׁאוּ שְׁלוֹם
אֲזִי וּבִרְכָה לְאִם מְלֵאִם.

יְשׁוּב יִפְרַח אֲזִי גַם עִמִּי,
וּבְאֶרֶץ יְקוּם דּוֹר,
בְּרִזְל-כְּבִלְיוֹ יוֹסֵר מְנוֹ,
עֵין-בְּעֵין יִרְאֶה אוֹר

שחקי, שחקי על החלומות,
זו אני החולם שח.
שחקי כי באדם אָמין,
כי עודני מאמין בך.

כי עוד נפשי דָּרוֹר שׁוֹאֶפֶת
לֹא מְכַרְתִּיהָ לְעַגְל-פֶּז,
כי עוד אָמִין גַם בְּאָדָם,
גַם בְּרוּחוֹ, רוּחַ עֵז.

רוחוֹ יִשְׁלִיךְ כְּבִלֵי-הַבָּל,
יְרוּמְמֵנוּ בְּמַתִּי-עַל;
לֹא בְרָעַב יָמוּת עֶבֶד,
דָּרוֹר – לְנַפְשִׁי, פֶּת – לְדָל.

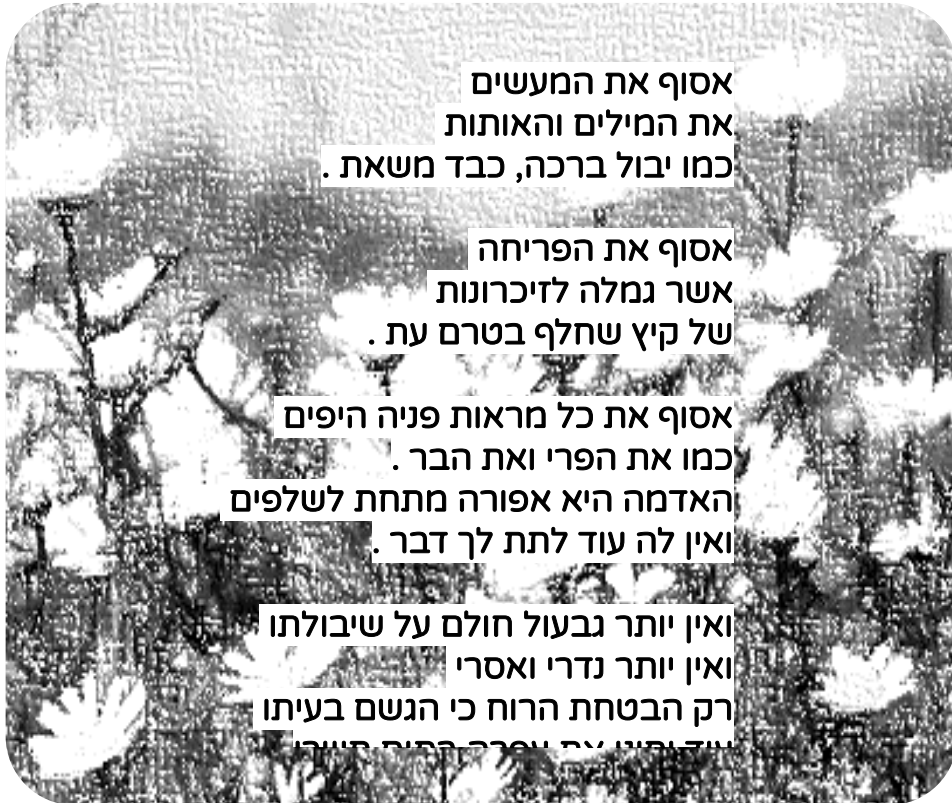

להשליך: לאסוף, לשחרר - להמיס ולפזר.

בואו נאסוף "את המעשים, את המילים והאותות,
את הפריחה אשר גמלה לזכרונות"

אסוף

מילים: איתמר פרת, לחן: נעמי שמר

אסוף את המעשים
את המילים והאותות
כמו יבול ברכה, כבד משאת .

אסוף את הפריחה
אשר גמלה לזיכרונות
של קיץ שחלף בטרם עת .

אסוף את כל מראות פניה היפים
כמו את הפרי ואת הבר .
האדמה היא אפורה מתחת לשלפים
ואין לה עוד לתת לך דבר .

ואין יותר גבעול חולם על שיבולתו
ואין יותר נדרי ואסרי
רק הבטחת הרוח כי הגשם בעיתו
ישלחני עת יסררה רמיח הישירי

תשליך, בעקבות הרבה תמר דובדבני

כמו עלי השלכת הנושרים בסתו
הסר מעלי את הכאבים והכשלונות
של השנה החולפת.

כמו ענפי העץ המלבלבים ועולים,
תן בי את הכוח להתחדש בעולמנו
בכל יום תמיד.

ואשליך למצולות הים
את כל מעשי הרעים.

כמו הלחם הנמס במים
המס מלפני את הכאבים והכישלונות
של השנה החולפת.
כמו המים הזורמים והולכים,
תן בי את הכוח להתחדש בעולמנו
בכל יום תמיד.

ואפזר לרוח הנשאת
את כל מעשי הרעים.

נאסוף ונמיין, ואת אלה שאנו רוצים לשחרר - נמיס ונפזר....

זה החלום/ אולב האוגה

זה החלום שאנו נוצרים בלבנו
 בלי לומר מלה:
 שמשוהו מופלא יקרה פתאום,
 שזה מוכרח לקרות,
 שהזמן יפתח לפנינו,
 שהלב יפתח לפנינו,
 שהשערים יפתחו לפנינו.
 שהסלע יפתח לפנינו,
 שמעין נסתר ירוץ לעומתנו,
 שהחלום עצמו יפתח לפנינו,
 ושבקר אחד נשיט בלי משים
 לתוך
 מפרץ קטן שלא ידענו שהיה
 שם כל הזמן.

רואים רחוק רואים שקוף

מילים: יענקל'ה רוטבליט,

לחן: שמוליק קראוס

צר היה כל כך
 הייתי אז מוכרח
 לפרוש כנפיים ולעוף
 אל מקום שבו
 אולי כמו הר נבו
 רואים רחוק רואים שקוף .

בן אדם כעץ
 שתול על מים
 שורש מבקש
 בן אדם כסנה מול השמיים
 בו בוערת אש

אז דרכי אבדה
 חיי היו חידה
 צמא כמו הלך במדבר
 אל מילת אמת
 שכוח בה לתת
 לשאת פנים אל המחר.
 בן אדם כעץ...

בערה בי אש, יצאתי לבקש
 ימים סערתי כסופה
 שבתי אל ביתי
 עד בוא הדרך אל סופה

מה בשגרת יומך אתה חותר להמשיך? שבידך הדבר...

ויקרא כג, כד-כה דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ יְהִי לָכֶם שַׁבָּתוֹן זְכֵרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ:

בשופר תוקעים בראש השנה מאה תקיעות. שופר בא לעורר ולהזכיר, להעיר את האדם תרדמתו, בזמן תקיעת השופר יבדוק האדם את מעשיו, יבדוק את חייו ויחשוב כיצד ישפר את מעשיו. תקיעת השופר נשמעת כאשר האדם נמצא בציבור גדול של אנשים, אך ההתבוננות היא פנימה.

"שופר - שפרו מעשיכם" (ויקרא כט, ה) מלשון שפר, כי השופר קשור לשיפור המעשים.

שיפור: מה אתה חותר לשפר? שבידך הדבר...לעצמך/עם זולתך

תחל שנה ותפילתה נועה ברקת

אלי,

כמו שהזמן צועד במסלולו בקצב קבוע, תן לי לאהוב את השגרה הקבועה של חיי. תן לי להיות בקצבו הקבוע של דופק ליבי.

תן לי להשתנות באיטיות, כמעט בלי להרגיש, כמו שהסתיו נהיה לחורף, כמו שהקרח נמס למים, כמו שהזרע הופך לניצן והסוכר נמס בתה.

תן לי להתקדם לאט, בקצבו של הצב, בקצבו של העץ, קדימה ולמעלה כל הזמן. תן לי ללכת בין שתי נקודות בקו ישר וגם אם מתפתלת הדרך שתמיד תהיה לכיוון הנכון.

תן לרשת האלוהית שבתוכי לצוד רק מחשבות מזינות, טובות, יוצרות ובוראות, עשה בה חורים מדויקים שדרכם ישתחררו כל המחשבות המרעילות והמדכאות. תן למחשבותי כוח להפוך למעשים, שהכוונות והתוכניות יצאו אל הפועל, ולא ירעילו את הנפש בבלבול, יאוש ותחושת החמצה.

תן לי את הכוח לומר לא, למרות הפיתוי, למרות שיכרון הגבהים והמעמקים.

תן לי את הכוח לומר כן. תן לי לדעת את המעשה הנכון, שבזמנו הנכון, פותח את השערים, מסדיר את הזמנים ומיישר את ההדורים

וקח ממני את כל מה שאינו שלי.

את כל מה שאספתי במשך השנה לעצמי: את המלים ששייכות לאנשים אחרים, את המחשבות, הציפיות, הכוונות, הרעיונות והמעשים שספגתי לתוכי והם אינם שלי. אני מחזירה אותם בלב ולב אליך, לחלוקה מחדש.

וקח ממני עכשיו את כל מה שהיה שלי וכבר אינו שלי, בין אם עבר זמנו או שבטל קורבנו.

וקח ממני את כל חטאותי, במיוחד את אלו שעליהם כבר שלמתי.

ותן לי את הכוח הדרוש לעמוד במה שהוא שלי, במה שהוא מנת גורלי וחלקי. תן לי להתחיל מחדש, לפתוח דף חדש שבו אכתוב השנה רק את מה שיבוא מלבי, מתוכי ושלא יהיה צורך למחוק בו אף מילה.

תן לי להיות אני

חודש תשרי פירושו בבבלית - ראשית . הוא החודש הראשון.
תפוח בדבש: שתתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה.
שתשרה השמחה בארצנו, תשרה אחווה בביתנו ותשרה אהבה בין איש לרעהו.

התחדשות

מילים ולחן: נעמי שמר

בגנך פורחים לפתע
בערבוביה גמורה
עץ החלומות,
ועץ הדעת טוב ורע
הסתכל על כליך
שהשארת בחצר
הפטיש, הסולם, המעדר
אחרי החגים...

במסע שלא נגמר
בין שדות הצל ושדות האור
יש נתיב שלא עברת
ושתעבור
שעון החול, שעון חייך
מאותת לך עכשיו
למד-דלת, למד-הא, למד-וו.

עייפות בלתי מוסברת
פיק ברכיים לא מובן
זו שעה שלא חוזרת
לעולם - אבל
בליבך אתה יודע
שמעבר לפינה
אהבה חדשה
ממתינה

אחרי החגים יתחדש הכל
יתחדשו וישובו ימי החול
האוויר, העפר, המטר והאש
גם אתה, גם אתה תתחדש

הליכה לקיסריה

מילים: חנה סנש

לחן: דוד זהבי

אלי, אלי,
שלא יגמר לעולם
החול והים,
שרוש של המים,
ברק השמיים,
תפילת האדם.

החול והים,
שרוש של המים,
ברק השמיים,
תפילת האדם.

